

Э. М. ЗАГАРУЛЬСКИ

ЗАХОДНЯЯ РУСЬ

IX-XIII СТ. СТ.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археалагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

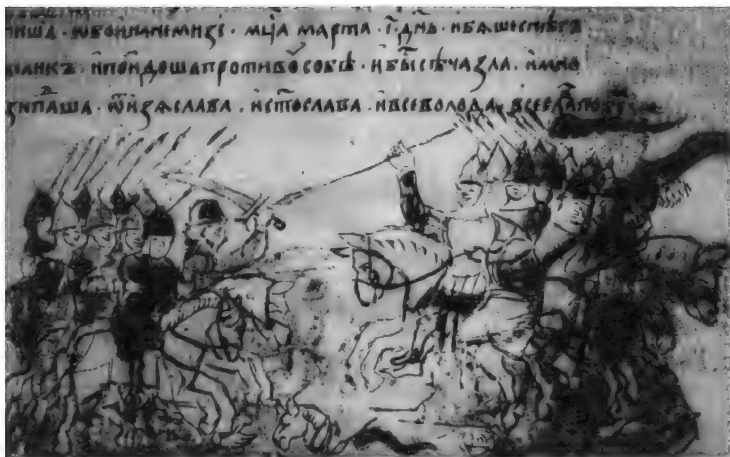
Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

Мал. 9. Битва на Нямізе

1067 г. каля нейкай «Нямізы». «І быў бой люты, — запісаў летапісец, — і шмат людзей пала, і перамаглі Ізяслаў, Святаслаў, Усевалад. Усяслаў жа кінуўся ў бегства» (мал. 9).

Гэта была адна з самых лютых міжусобных сутычак, якая горкім рэхам адгукнулася на ўсёй Русі. Аб ёй доўга памяталі. Праз 120 гадоў аўтар «Слова аб палку Ігаравым», асуджаючы княжацкія «свары», успомніць аб ёй: «На Немізе снопы стелют головами, молотят че́пи харалужными, на то́це живот кладут, вею́т ду́шу от тела. Немізе крова́ви брезе, не боло́гом бяху́ць посе́яни — посе́яни ко́стыми ру́ских сыно́в».

Летапіс не апавядае, што адбылося далей, пасля ўзяцця Мінска і перамогі над Усяславам на Нямізе. Невядома, вярнуліся паўднёварускія князі дадому, ці яны засталіся тут. Што стала з Усяславам, з Полацкам? Вядома толькі, што супрацьстаянне аднавілася летам.

Летапіс паведамляе, у тым жа годзе Яраславічы стаялі лагерам пад Оршай і прапанавалі Усяславу, які, відаць, стаяў з войскам на другім беразе Дняпра, пераплыць да іх у шацёр для перагавораў, прысягнуўшы, што нічога з ім не зробіць. Усяслаў пераплыў на лодцы з двума сваімі сынамі, але быў вераломна паланёны і адвезены ў Кіеў, дзе яго кінулі ў турму разам з сынамі. Пра які-небудзь

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

цічаскам у 1071 г. і зноў паражэнне; прымірэнне з асноўным ворагам і поўнае знікненне з палітычнай арэны. Вось штрыхі да яго партрэта, якія можна атрымаць у летапісе. Адзіная станоўчая рыса Усяслава — асабістая храбрасць. Ды й то, каб неяк нейтралізаваць гэта ўражанне, робіцца спасылка на дзеянне незямных сіл (нараджэнне ад «валхавання» і г. д.). Чым жа ён праславіўся, чаму ўвайшоў у легенду побач з князем-сонейкам Уладзімірам? Чаму аб ім праз 120 гадоў з непрыхаваным захапленнем успомніць аўтар «Слова аб палку Ігаравым»?

Такое відавочнае разыходжанне вобразаў Усяслава, намаляваных летапісам, у народным усведамленні і аўтарам «Слова аб палку Ігаравым», дае падставу сцвярджаць, што летапісныя тэксты аб падзеях, звязаных з дзейнасцю Усяслава ў зводах, якія дайшлі да нас, былі старанна адрэдагаваны ворагамі Усяслава. І хіба не дзіўна, што Усяслаў, які, мяркуючы па летапісе, быў завадатарам усобицы 1067 г., што прывяла да адной з самых кровапралітных у гісторыі Старажытнай Русі бітваў паміж «рускімі сынамі», паказаны ў «Слове...» амаль былінным героем? Тут ён храбры воін, імклівы коннік, здольны пераўтварыцца ў ваўка і «перарыскаць (перагнаць) самога Хоса — аднаго з язычніцкіх багоў старажытных славян, Бога сонца. І няма нічога дзіўнага ў тым, што якраз з Усяславам П

Мал. 10. Усяслаў. Малюнак з Радзівілаўскага летапісу

лацкім суадносіцца адзін з герояў рускіх былін Воўх Усяславіч. У былінах ён паказаны магутным феодалам, акружаным «хароброй» дружнай. Як і ў «Слове...», ён не толькі воін, але і чалавек-пярэварацень, здольны пераўтварыцца то ў яснага сокала, то ў шэрага вала, што ў гнядога тура (мал. 10).

Сваёй незвычайнай папулярнасцю Усяслаў абавязаны не толькі і не столькі асабістым яка-

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

невядома.). Навошта Уладзіміру перад тым, як трапіць у Мінск, трэба было ісці на Смаленск? Навошта было таксама браць Друцк, Оршу і Копысь? Чаму не названы ні адзін з братоў Глеба? Няўжо ж яны засталіся абыякавымі да гэтых падзей і лёсу брата?

Напрошваецца дапушчэнне, ці не мог Глеб валодаць тады не толькі Мінскам, але і Полацкам? Ва ўсякім разе, Друцк, Орша і Копысь, захопленыя саюзнымі князямі, альбо падтрымлівалі Глеба ў яго барацьбе з кіеўскімі князямі, альбо былі падпарадкаваны Глебам раней, а цяпер зноў адышлі ад яго. Зусім відавочна, што Глеб зрабіў спробу распаўсюдзіць сваю ўладу не толькі на значную частку Полацкай зямлі, але і на Случчыну, якая ўваходзіла ў склад Тураўскага княства. Ці не лічыў ён сябе нашчадкам і гэтай тэрыторыі як зяць былога тураўскага князя?

Відавочна, гэтыя падзеі былі звязаны не толькі з разбурэннем Слуцка. Можна лічыць, што прычыны тут больш глыбокія. Глеб быў сярод тых, хто не пагадзіўся з выбраннем Манамаха на кіеўскі прастол.

З летапісу вынікае, што Манамах пакінуў яму толькі Мінск. Аднак перамога, нягледзячы на яўную ваенную перавагу, дасталася яму нялёгка. Паводле маіх падлікаў, Манамах прастаяў пад Мінскам каля двух месяцаў (з канца студзеня, увесь люты і частку сакавіка) і змог схіліць Глеба да падпарадкавання толькі ў выніку доўгай асады горада.

Мал. 13. Пячатка мінскага князя Глеба (павялічана)

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

Васілька і яго сыны дабіліся найвялікшых поспехаў у змаганні за ўладу ў Полацкай зямлі, хаця і не адразу.

Мал. 16. Рагвалодаў камень

Некаторы час асноўная барацьба ішла паміж Глебавічамі і Рагвалодам Барысавічам (мал. 16). У 1151 г. мінскаму князю Расціславу Глебавічу ўдалося сесці ў Полацку па запрашэнні саміх палачан, якія выгналі Рагвалода. На працягу 7 гадоў Расціслаў валодаў большай часткай Полацкай зямлі. Аднак змова полацкіх баяр у 1158 г. прымусіла яго пакінуць Полацк. На княжанне зноў запрасілі Рагвалода. Але ў 1161 г. пасля паражэння ад брата Расціслава Валадара, ён назаўсёды пазбавіўся полацкага прастола. Палачане, як паведамляе летапіс, запрасілі да сябе віцебскага князя Усяслава Васількавіча, сына былога полацкага князя. Аднак Усяслаў, які прытрымліваўся праманахаўскай арыентацыі, апынуўся на полацкім княжанні не без падтрымкі смаленскага Манамахавіча Давыда Расціславіча.

Калі Валадар Глебавіч у 1167 г. выбіў і гэтага князя з Полацка, той збег у Віцебск, дзе сядзеў былы смаленскі

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вянок.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вянок.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

Мал. 23. Рэшткі гарадской сядзібы XII ст. у Мінску

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

знаходкі дазваляюць датаваць яго з'яўленне рубяжом X—XI стст. Трэба спадзявацца, што раскопкі дадуць больш пераканаўчыя сведчанні аб яго пачатковай гісторыі.

Адносна добра даследаваны Навагрудак дае матэрыял, які сведчыць аб каланізацыі прылеглых плошчаў выхадцамі з больш паўднёвых рускіх абласцей, скажам, з Валыні, якія прынеслі свае традыцыі ў домабудаўніцтве. Аднак карціна паслядоўнага развіцця горада яшчэ не зусім ясная. У старажытнарускі час горад уяўляў складаны комплекс умацаваных і неўмацаваных месц. Вялікія раскопкі ў «Вакольным горадзе» дазваляюць датаваць засяленне Навагрудка ўжо канцом X — пачаткам XI ст. (мал. 28). На дзяцінцы ж, дзе пазней узведзены вялізны каменны замак, самыя раннія матэрыялы не вядуць пакуль далей XI ст. Можна адзначыць, што паводле даследаванняў Ф. Д. Гурэвіч, старажытнае паселішча займала тут толькі край пляцоўкі. Нявывучаным, на жаль, яшчэ застаецца так званы «Малы замак». Ёсць падставы меркаваць, што рана наладжаныя ажыўленыя эканамічныя сувязі горада з Заходняй Еўропай, Прыбалтыкай, Прычарнамор'ем, Усходам спрыялі яго хуткаму ўзвышэнню.

Мал. 27. Рэшткі драўляных пабудов у Брэсце

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

Мал. 31. Вулічная маставая Мінска

У ювелірнай справе чаканка замянялася, дзе гэта магчыма, штампоўкай. У буйных гарадах ювеліры валодалі майстэрствам зерні і эмалі, выраблялі складаныя і дарагія ўпрыгожанні з золата і серабра.

Мал. 32. Інструмент гарадскіх рамеснікаў

Нават у феадальных замках жылі высокакваліфікаваныя ювеліры. Так, у Вішчанскім замку каля Рагачова знойдзена серыя матрыц для вырабу колтаў. Сляды рамесніцкай дзейнасці прасочваюцца пры раскопках і ў гарадскіх дзяцінцах. У Мінску адкапана майстэрня ювеліра XII ст., у якой знойдзены невялікія ціскі, ліцейная форма і бракаваныя вырабы. Некалькі форм, у якіх адлівалі ўпрыгожанні, знойдзена ў Полацку.

У Полацку была наладжана вытворчасць шкляных упрыгожанняў, бранзалетаў, якія карысталіся вялікім попытам гараджанак.

Развіты былі таксама дрэваапрацоўка, ганчарная і гарбарная справы, разьба па косці. У гарадах існавалі некалькі дзесяткаў відаў розных рамёстваў.

Гарадскія жыхары займаліся таксама земляробствам, жывёлагадоўляй, рыбалоўствам, садаводствам, паляваннем.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

Мал. 35. Сватанне Уладзіміра

ваўшы для іх горад Ізяслаўль (Заслаўль). Гэтым паданнем у XII ст. тлумачылі прычыны пастаяннай варожасці паміж полацкімі і кіеўскімі князямі.

5.2. Пісьменнасць

З эпохай Кіеўскай Русі звязана пашырэнне пісьменнасці. У адрозненне ад каталіцкіх краін Захаду ў культуры і справаводстве Русі прымянялася родная мова. На рускую мову перакладалася рэлігійная літаратура, што садзейніча-

Мал. 36. Пісалы

ла пашырэнню пісьменнасці не толькі ў асяроддзі духавенства, але і сярод простых людзей, перш за ўсё ў горадзе. У час раскопак знаходзяць «пісалы» (мал. 36), надпісы на розных прадметах. На грэбені з Брэста выразаны літары славянскага алфавіта ад «а» да «л» (мал. 37). На адным з праслаў напісана «настасіно праслене», на другім — «бабіно пряслень».

У тыя часы яшчэ не было паперы, а пергамент каштаваў вельмі дорага. Таму пісалі часта на бяросце. У Віцебску знойдзена напісаная рамеснікам берасцяная грамата, у якой ён просіць нейкага Няжылу прадаць пашытае ім адзенне і за гэтыя грошы купіць ячменю (мал. 38).

Увядзенне хрысціянства адыграла станоўчую ролю ў культурным жыцці Русі. З'явіліся богаслужэбныя кнігі, перакладная свецкая літаратура, філасофскія трактаты. Пры саборах збіралі бібліятэкі. Вядома, што ўнучка по-

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

Мал. 39. Вішчанські скарб

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

Мал. 40. Крыж Лазара Богшы

ўстаўкі з 8 каштоўных камянёў і жамчужную абнізь. Пласціны па абодвух баках крыжа ўпрыгожаны арнаментам і мініяцюрнымі выявамі 21 святога, зробленымі ў тэхніцы перагародчатой эмалі. Пярэдні бок уяўляе іканапісную кампазіцыю — вялікі альбо расшыраны дэісус. Тры фігуры ўверсе — Іісуса, Іаана і Марыі — уяўляюць маленне («срадаточые»). На фігурнай пласціне ніжняга срэдакрэсця створаны вобразы чатырох евангелістаў — Іаана, Мацвея, Лукі і Марка. З правага і левага бакоў ад іх — архангелы Міхаіл і Гаўрыіл, у ніжняй частцы крыжа размешчаны святыя Ефрасіння,

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

выступамі. Да храма далучаліся галерэі, якія ў заходніх вуглах мелі прамавугольныя расшырэнні, а ва ўсходніх — невялікія капліцы з апсідамі. Выяўлены сляды фрэсак і маёліка ад падлогі прытвораў, у якіх знойдзены мужчынскія манаскія пахаванні. Выказваецца меркаванне (Л. В. Аляксеў), што гэта мог быць храм Георгія Вялікага, аб існаванні якога ў Полацку сведчаць гістарычныя дакументы XVI ст. Цікава, што бацька Ефрасінні меў хрысціянскае імя Георгій (Юрый). Магчыма, пры ім пача-

Мал. 46. Спаскі сабор (сучасны выгляд)

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

і дробныя кавалкі. Мураваныя інкрустацыі з вялікім мастацкім густам спалучаліся з фігурамі крыжоў з маёлікавых плітак і асобнымі квадратамі плітак. Падлічана, што на афармленне інтэр'ераў і знадворных сцен спатрэбілася 16 розных форм маёлікі (мал. 49).

Тым жа спосабам, але з некаторымі адхіленнямі, пабудавана гродзенская Прачысценская царква. У раскопках выяўлены толькі яе фундамент. Царква — трохапсідная і шасціслуповая. У адрозненне ад іншых, яе апсіды прамавугольныя са скошанымі вугламі. Цэнтральная апсіда, пра што ўжо гаварылася, даўжэйшая за бакавыя. Заходняя і сярэдняя пары слупоў мацнейшыя за ўсходнюю. Такім чынам, як і ў Каложскай царкве, купал ссунуты, сцены падзелены лапаткамі. Унутры яны — плоскія, звонку — акруглыя. Ва ўнутраныя сцены ўмураваны галаснікі, а фасады сцен упрыгожаны рознакаляровымі камянямі і маёлікавымі пліткамі.

Мал. 48. Каложская царква ў Гродне (сучасны выгляд)

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

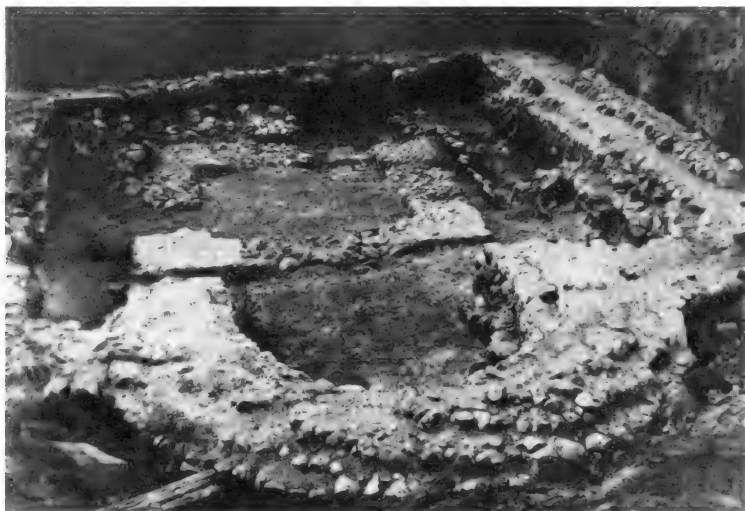
Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

Мал. 50. Рэшткі Мінскага храма

Да яе дапасоўвалася планіроўка і забудова гэтага раёна горада. Абарончы вал, што знаходзіўся ў 20 м ад храма, ішоў паралельна яго сценам. Навокал быў пакінуты значны ўчастак без пабудоў.

Раскопкі паказалі: Мінскі храм пачаў будавацца неўзабаве пасля заснавання горада. Культурны пласт, а на Замчышчы ў асобных месцах ён дасягаў 5—6 м, паспеў да моманту будаўніцтва скласці толькі 13—15 см.

Рэшткаў, якія дайшлі да нас, дастаткова, каб узнавіць воблік храма. Відаць, ён павінен быў уяўляць невялікі трохапсідны, чатырохслупавы будынак. Адною з характэрных яго рыс з'яўляецца геаметрычная выразнасць плана. Прапорцыі храма простыя і строгія. Па знешніх памерах без апсід, храм уяўляў квадрат 12×12 м. Алтарная частка выходзіла за межы квадрата на 4,2 м і мела, такім чынам, $1/4$ частку агульнай даўжыні. Шырыня апсіды — 6,5 м. Па баках яе ўступ згладжвалі дзве бакавыя паўдугі ахвярніка і дыяканіка. Па цэнтральнай восі ўнутры сабор меў даўжыню 12,8 м, шырыню — 6,4 м. Адлегласць ад слупоў да заходняй сцяны і канцоў дугі апсіды амаль 8,5 м. Шырыня цэнтральнага нефа — 3,5 м, паўночнага і паўднёвага — 1,2 м. Адлегласць ад слупоў да заходняй сцяны і канцоў дугі апсіды аднолькавыя — 1,4 м.

Унутры сабора паўночная і паўднёвая сцены падзяляліся вузкімі (0,7 м) лапаткамі па дзве з кожнага боку. Іх невялікія памеры ў параўнанні з таўшчынёй сцен і слупоў сведчаць, што яны мелі толькі дэкаратыўнае прызначэнне і падкрэслівалі ўрачыстую строгасць інтэр'ера. Плоскасці ўнутраных сцен абліцаваны вапнавымі блокамі.

Рэшткі храма дэманструюць арыгінальную будаўнічую тэхніку, добра прадуманую арганізацыю работ. Будаўнічым матэрыялам служыў бутавы камень. Раствор для звязкі рабіўся з вапны. Цікава, што ў адрозненне ад іншых помнікаў старажытнарускага мураванага дойлідства, раствор не меў прымесі тоўчанай цэглы.

Падмурак быў упушчаны ў мацерыковы пясок на глыбіню каля 0,8 м. Шырыня яго пад паўночнай і паўднёвай сценамі складала 2,1 м. Ён вельмі акуратна быў высланы пластамі каменя роўнымі гарызантальнымі радамі. Дзёнідзе на сценах падмурка, як з унутранага, так і са знешняга бакоў, захаваліся адбіткі апалубкі з дошак. Матэрыялам для сцен таксама быў бутавы камень. Выкарыстоўвалася тая ж тэхніка, што і пры закладцы падмурка. Аднак камень для сцен падбіраўся па памерах яшчэ больш старанна. Плоскі бок камянёў, як правіла, складаў плоскасць

Мал. 51. Рэшткі абліцоўкі Мінскай царквы

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

можна дапусціць, што другое імя Яраполка — Пётр. Калі ж будаўніцтва Мінскага храма было звязана з ім, тады закладзеная ў Мінску царква магла быць прысвечана апосталу Пятру.

Цікава, што пры раскопках Замчышча недалёка ад падмурка храма знойдзена каменная нацельная іконка, на адным баку якой маецца выява Багародзіцы, а на другім — апостала Пятра з надпісам «петръ» (мал. 52). Багародзіца — найбольш шановная святыня ў заходняй царкве. Народжаны ад польскай княгіні Яраполк знаходзіўся пад уплывам рымскай царквы.

Мал. 52. Каменны абразок з Мінска

Вядома, што ў час выгнання ў 1075 г. Ізяслава з яго сынамі Яраполкам і Святаполкам прыняў папа Рыгор VII. Там выгнаннік паабяцаў папе за падтрымку пасля вяртання на радзіму перадаць «у лен св. Пятру» (рымскай царкве) спадчынныя рускія землі.

На жаль, Мінскаму храму не суджана было ўпрыгожыць горад. Матэрыялы, атрыманыя ў час раскопак, аддаюць перавагу меркаванню, што храм не дабудаваў.

У раскопках не ўдалося выявіць гарызонта з прыкметамі разбурэння царквы. Сярод мноства камянёў, параскіданых вакол падмурка, няма ніводнага з рэшткамі раствору, што магло б сведчыць аб іх выкарыстанні ў кладцы. Няма ніякіх рэшткаў унутранай абліцоўкі на паўночнай сцяне царквы. Не пачалі яшчэ выводзіць слупы; іх толькі абазначылі ў грунце. Верхні рад кладкі быў пакрыты тоўстым пластом вапнавага раствору, але на ім няма адбіткаў ад камянёў і г. д.

Трэба таксама адхіліць думку, што каменны падмурак мог з самага пачатку прызначацца для драўлянай царквы. Занадта вялікі даваўся «запас трываласці».

Прычына спынення будаўніцтва нам невядома. Яна магла заключацца і ў складанай палітычнай сітуацыі

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожаныя з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упущанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

распаўсюджаны вырабы, якія атрымалі ў беларускіх археолагаў назву банцараўскіх (паводле гарадзішча каля в. Банцараўшчына пад Мінскам), а ў іншых — тушамлінскіх (па гарадзішчу Тушамля на Смаленшчыне) (мал. 1).

Для банцараўскай культуры характэрны адкрытыя (неўмацаваныя) паселішчы, побач з якімі часта размешчаны гарадзішчы-сховішчы. Жытло прадстаўлена наземнымі слупавымі пабудовамі. Вядомы таксама паўзямлянкі са слупавой канструкцыяй сцен і з упушчанымі ў яму зрубамі. Пахаванні здзяйсняліся па абраду трупаспалення ў у грунтовых ямах. Характэрны цюльпанападобны, цыліндра-канічны, рабрысты, а таксама слоікавай формы посуд, акруглабокія гаршкі, цыліндра-канічныя міскі. Пераважаюць біканічныя прасліцы з шырокай адтулінай (мал. 2).

Мал. 2. Асноўныя формы керамікі другой паловы I тысячагоддзя н. э. на поўнач ад Прыпяці

Адным з помнікаў гэтай культуры, які даў ёй назву, з'яўляецца Банцараўшчына, што размешчана на левым беразе Свіслачы ў 10 км на поўнач ад Мінска. Праведзеныя на ім раскопкі выявілі два слаі: ніжні (ранні) адносіцца да культуры штрыхаванай керамікі ранняга жалезнага веку і верхні (позні), які характарызуе новую культуру. У верхнім слаі прасочаны рэшткі наземных пабудов і печаў-каменак, жалезныя прылады працы і ўпрыгожанні з бронзы (бранзалеты, лунніца), характэрны гладкасценны посуд з рабром пасярэдзіне.

Цікавае паселішча такога ж культурнага выгляду вывучана ў Барысаўскім раёне каля вёскі Дзядзілавічы. Яно размяшчалася на вялікім пагорку са спадзістымі адхонамі і ўвайшло ў навуку пад назвай «Замкавая гара». На паселішчы звыш 200 пабудов, урэзаных у адхоны пагорка. Іх памеры ў сярэднім 4×4 м. У кутах многіх пабудов захаваліся рэшткі печаў-каменак. Жытло мела зрубную канструкцыю сцен, аб чым сведчаць выяўленыя ў некаторых пабудовах сляды ніжніх абвугленых вялкоў.

